

Investeeringud õlitööstuses tõstsid Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutusi

Teadus- ja arendustegevuse kulutuste suhe sisemajanduse koguprodukti jõudis Eestis 2010. aastal uue tähiseni — 1,63%, aasta varem oli näitaja 1,43%, teatab Statistikaamet. Paranenud tulemuse oluline mõjutaja oli õlitööstus ja seal tehtud investeeringud tehnoloogiliseks arenduseks.

Väikeriigi statistika eripäraks on asjaolu, et muutus kasvõi ühe ettevõtte tegevuses võib oluliselt mõjutada mõnda statistilist näitajat. Eestis on teadus- ja arendustegevuse kulutuste puhul näiteks nii varem juhtunud kõrgtehnoloogilise ekspordiga ja innovatsioonikulustega. 2010. aastal tehti õlitööstuses olulisi investeeringuid tehnoloogiliseks arenduseks, mis tõstis Eesti kogukulutusi teadus- ja arendustegevusele (T&A) aasta varasemaga võrreldes **18%** võrra ja ettevõtlussektori omi koguni 32% võrra. Hea uudis on see, et kui nimetatud investeeringud jätta arvesse võtmata suurenesid ettevõtlussektori T&A kulutused ikkagi 5,5%. Halva uudisena võib ennustada, et 2011. aastal on oodata T&A kulutuste teatud langust, sest tegemist oli ühekordse pingutusega.

Toimunuga kaasnes ka tähelepanuväärne muutus T&A kulutuste ja rahastamise struktuuris. Esmakordselt ületasid ettevõtlussektoris tehtud T&A kulutused kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite (kõrgharidus-, riiklik ja kasumitaotluseta erasektor) oma, moodustades 2010. aastal 232,8 miljoni euro suurusest kogukulutustest 50,2%. Nende kulutuste rahastajana tõusis ettevõtete osatähtsus praktiliselt võrdseks riigi omaga (ettevõtted — 43,6%, riik — 44,1%, välismaised allikad — 11,4%). Selline struktuurimuutus lähendas Eestit arenenud tööstusriikidele. Siinjuures on oluline märkida, et riigieelarve vahendusel saadud Euroopa Liidu toetused liigitatakse riigilt saaduteks.

Iseenesestmõistetavalt rahastab riik ennekõike kasumitaotluseta sektoreid, kus riigi osatähtsus rahastajana ulatus 2010. aastal 77%-ni. Ettevõtlussektori puhul oli riigipoolse rahastuse osatähtsus 11%, millest lõviosa moodustasid Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse toetused mikro- ja väikeettevõtetele. Riigi strateegiat iseloomustab riigi poolt rahastatud T&A kulutuste kasv ettevõtlussektoris 2009. aasta 9,7 miljoniilt eurolt 13 miljoni eurole 2010. aastal.

Märkimisväärselt erineb ettevõtlussektor kasumitaotluseta sektoritest teadlaste ja inseneride keskmise vanuse poolest. Ettevõtlussektoris oli nende keskmine vanus 2010. aastal 40 aastat, kasumitaotluseta sektorites 46 aastat. Mõneti seletab noorte eelistust erinevus tööjõukuludes T&A-ga seotud inimtööaasta kohta. Ettevõtlussektoris kasvas see 2009. aasta 24 000 eurolt 2010. aastal 26 800 eurole, kasumitaotluseta sektorites vaid 15 400 eurolt 17 200 eurole, pisut üle pooleteistkordne erinevus jäi sellega paika.

Teadus- ja arendustegevus ettevõtlussektoris tööga hõivatute arvu järgi, 2010

Hõivatute arv	T&A-d teostavate ettevõtete arv	T&A kulutused, miljon eurot	Riigipoolse rahastuse osatähtsus, %
0–9	142	11,8	27,1
10–49	89	24,6	14,6
50–249	73	44,4	13,9
250+	29	36,0	0,1
Kokku	332	116,8	11,1

Tabelis toodud 0–9 töötajaga mikroettevõtete arv on hinnanguline, sest toetust mittesaanud noored ettevõtted teadmusintensiivsetel tegevusaladel kaasatakse juhuvalimiga. Paremini iseloomustab ettevõtete tegelikku arvu asjaolu, et 90% ettevõtlussektoris 2010. aastal tehtud T&A kulutustest langes vaid 95 ettevõtte arvele. Nendest kaks kolmandikku paiknes Tallinnas ja kuuendik Tartus.

Täpsem teave:
 Aavo Heinlo
 Peaanalüütik
 Ettevõtluse aastastatistika talitus
 Statistikaamet
 Tel 625 9217

Detailsemad andmed on avaldatud statistika andmebaasis (T&A üldandmed http://www.stat.ee/sab-uuendus?db_update_id=8547 ja T&A ettevõtlussektoris http://www.stat.ee/sab-uuendus?db_update_id=8546).